

Як Україні створити сучасну систему підготовки та захисту дисертацій

---

26 травня 2016 р.

Євген Ніколаєв

Європейський інформаційно-дослідницький центр

**ЯК СТВОРИТИ В УКРАЇНІ СУЧАСНУ
СИСТЕМУ ПІДГОТОВКИ
ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (PH.D.)?
(POLICY PAPER)**

БЕРЕЗЕНЬ 2016

Дисклеймер

Думки, викладені у цій доповіді та публікації, є винятковою відповідальністю автора дослідження та не обов'язково відображають точку зору USAID, Фонду Східна Європа та Лабораторії законодавчих ініціатив.

Проблеми існуючої системи підготовки та захисту дисертацій

- відсутність ґрунтовної навчальної підготовки аспірантів
- ненауковість більшості українських наукових «фахових» журналів (особливо у суспільних та гуманітарних науках)
- невідповідність світовій практиці українських процедур підготовки та захисту дисертацій
- безвідповідальність (розмитість відповідальності) осіб, які здійснюють експертизу дисертацій
- фіктивні публікації, конференції, довідки, «впровадження»...
- надмірна регламентація вимог до структури та змісту дисертації
- висока зарегульованість та корумпованість процесу захисту дисертації: дорого, довго, напружено для нервової системи, інколи – із порушенням власної гідності дисертанта
- епідемія плагіату та імітації науки
- дисертації на замовлення, «дисертаційні фабрики»
- неможливість у несуперечливий спосіб реалізувати вимоги до підготовки та захисту дисертацій з нового закону «Про вищу освіту»
- замалий шрифт тексту на цьому слайді (більшість присутніх не може прочитати, що тут написано)
- та багато іншого

Дві проблеми порядку денного на сьогодні

- Як реформувати аспірантуру?
- Як реформувати спецради із захисту дисертацій?

Як реформувати аспірантуру?

Перехід від моделі
індивідуальної підготовки до
моделі структурованих
освітньо-наукових програм
підготовки докторів філософії

Див. Постанову Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».

Нова аспірантура: базовий пакет

- більша освітня складова підготовки аспіранта (30-60 кредитів ECTS)
- деякі косметичні вдосконалення

Нова аспірантура: бізнес-пакет (1)

- система забезпечення якості освітньої програми
- належна підготовка з іноземної мови (рівень C1)
- компетентнісний підхід – на практиці, а не на папері

Нова аспірантура: бізнес-пакет (2)

- політики і процедури якості та наукової етики
- спільні аспірантури між ВНЗ і науковим інститутом, між українською та іноземною установою
- можливість виконання дисертацій англійською мовою

Нова аспірантура: VIP-пакет

- від принципів «Зальцбург-I» до принципів «Зальцбург-II»
- міжнародна академічна мобільність – обов'язкова
- гарантована фінансова стійкість аспірантських програм
- конкуренція програм

Формати захисту дисертації

- постійно діючі спеціалізовані вчені ради (радянський варіант)
- разові дисертаційні комітети (європейський/світовий варіант)